

Provinciale Rekenkamer Noord-Brabant en Limburg

Onderzoeksprogramma 2005-2006

1 De Provinciale Rekenkamer Noord-Brabant en Limburg onderzoekt ingevolge artikel 183 van de Provinciewet de DOELTREFFENDHEID, de DOELMATIGHEID en de RECHTMATIGHEID van het door de provincies Noord-Brabant en Limburg gevoerde bestuur.

2 Artikel 9 van de gemeenschappelijke regeling 'Gemeenschappelijke provinciale rekenkamer Noord-Brabant en Limburg' geeft aan dat er een ONDERZOEKSPROGRAMMA is, waarvan het concept voor het doen van aanbevelingen wordt voorgelegd aan de programmaraad.

3 De rekenkamer hanteert een ONDERZOEKSPROTOCOL, waarin onder meer ingegaan wordt op de SELECTIE van ONDERZOEKSONDERWERPEN. De volgende selectiecriteria zijn voor de rekenkamer van belang:

- er is sprake van grote maatschappelijke relevantie;
- er is sprake van een aanmerkelijk financieel, organisatorisch of bestuurlijk belang;
- resultaten van onderzoek kunnen een positieve bijdrage leveren aan de kwaliteit van de informatievoorziening aan Provinciale Staten;
- resultaten van onderzoek kunnen een positieve bijdrage leveren aan de doeltreffendheid;
- resultaten van onderzoek kunnen een positieve bijdrage leveren aan de doelmatigheid;
- resultaten van onderzoek kunnen een positieve bijdrage leveren aan de rechtmatigheid;
- het onderwerp heeft een hoog (potentieel) leereffect;
- de rekenkameronderzoeken kunnen gerealiseerd worden binnen de volgende randvoorwaarden: zij moeten haalbaar zijn in de tijd, haalbaar binnen het beschikbare budget en zo mogelijk bijdragen aan een variatie in thema's en sectoren die onderwerp zijn van onderzoek;
- de rekenkamer is het geschikte orgaan om onderzoek te doen naar het onderwerp op basis van haar bevoegdheden en deskundigheid.

4 Onverlet de bevoegdheid van de rekenkamer om alle onderzoek in te stellen dat zij nodig en wenselijk acht, betreft de rekenkamer bij haar onderwerpselectie (uitkomsten van) ONDERZOEKEN EN CONTROLES DOOR DERDEN. Dit is gericht op een zo scherp mogelijke inzet van de eigen onderzoeksmiddelen. In dat verband zijn de volgende onderzoeken voor de rekenkamer in ieder geval relevant.

4.1 *Onderzoek door of vanwege Provinciale Staten*

Sinds de invoering van het dualisme biedt de Provinciewet Provinciale Staten de mogelijkheid van een beperkt RECHT VAN ENQUÊTE. Krachtens artikel 151a van de Provinciewet kunnen Provinciale Staten op voorstel van een of meer van hun leden een onderzoek instellen naar het door Gedeputeerde Staten of de Commissaris van de Koningin gevoerde bestuur. Onderzoeken die op grond van dat recht worden gehouden verplichten (oud)provinciebestuurders en (oud)provincieambtenaren om

medewerking te geven aan een dergelijk onderzoek en genoemde functionarissen kunnen onder ede worden gehoord door de commissie die zo'n onderzoek uitvoert.

Noord-Brabant

RAPPORTEURSCHAP

Provinciale Staten hebben in 2004 twee rapporteurs uit hun midden benoemd die zelfstandig onderzoek hebben gedaan naar de stand van zaken met betrekking tot armoede in de provincie. Op 4 november 2005 hebben Provinciale Staten de nota 'Armoede in Brabant' vastgesteld, als uitwerking door Gedeputeerde Staten van de wensen en suggesties van de rapporteurs uit hun midden. Het rapporteurschap is in de visie van Provinciale Staten een geschikt instrument om kaders voor nieuw beleid te ontwikkelen, maar ook om te onderzoeken of en hoe bestaand beleid bijstelling behoeft. Het rapporteurschap zal in de toekomst ook voor andere onderwerpen worden ingezet.

REKENINGCOMMISSIE

De rekeningcommissie heeft tot taak om het door Gedeputeerde Staten gevoerde financieel beleid en beheer van de provincie te onderzoeken aan de hand van onder meer de jaarrekening. De commissie voert tevens de taken uit die samenhangen met het feit dat Provinciale Staten opdrachtgever is van de accountant. In dat verband bespreekt zij het controleplan voor de jaarrekening, is eerste aanspreekpunt voor de accountant en volgt het provinciale traject om te komen tot goedkeuring van de accountant op het punt van rechtmatig handelen. In 2006 zal de rekeningcommissie zich ook bezighouden met de nieuwe opdrachtverlening aan een accountant.

COMMISSIE VOOR DE BELEIDSEVALUATIE

De Commissie voor Beleidsevaluatie is in 2002 ingesteld met als taak de voorbereiding van de programmering van onderzoeken naar de effectiviteit van provinciaal beleid, het toezicht op de deugdelijke uitvoering van deze onderzoeken, de doorgeleiding van de onderzoeksresultaten naar Provinciale Staten alsmede de beleidsmatige vertaling van de onderzoeksresultaten ten behoeve van Provinciale Staten. De commissie heeft in 2003 een eerste groslijst van onderwerpen samengesteld. Daarop figureerden de volgende onderwerpen:

- Subsidiebeleid;
- Steunfuncties;
- Jeugdzorg;
- Reconstructie;
- Reconstructie met specifiek aandacht voor de Ruimte voor Ruimte regeling;
- Stedenbeleid/Brabantstad;
- Internationaal lobbyen;
- Omroep Brabant;
- Brabant Elan/Brabant 2050;
- Personenvervoer voor Morgen;
- Goederenvervoer;
- Vitaal Grijs;
- Basisbibliotheken;
- Klanttevredenheid RO in relatie tot bestemmingsplannen gemeenten;
- Leefbaarheid in stadswijken en kleine kernen;
- Milieu (onder andere handhaving);
- Combifonds;
- Arbeidsmarktbeleid;
- Landbouw Innovatiefonds Brabant;
- Aanbestedingenbeleid OV-concessies;

- Programmabegroting als effectief instrument voor de controle functie van PS;
- Duale stelsel;
- Grondwater beheer;
- Voorfinanciering bv ambulances;
- Bedrijventerreinen (convenant en revitalisering);
- Natuur offensief;
- Cultureel erfgoed --> belvedèrebeleid en cultuurhistorie;
- Jaar van de Boerderij;
- ICT-beleid;
- Waterhuishoudelijk plan.

In het jaarprogramma 2004 werden de volgende onderwerpen geagendeerd:

- Reconstructie, met specifiek aandacht voor de Ruimte voor Ruimte Regeling. Het rapport is aangeboden aan PS in december 2004.
- De effectiviteit van de BOM (van de onderzoeklijst afgevoerd).
- Jeugdzorg. Het rapport 'Early warnings Jeugdzorg' is aangeboden aan PS in mei 2005.
- Toetsing bestemmingsplannen ex artikel 19. Het rapport is aangeboden aan PS in april 2005.
- Natuur- en landschapsoffensief.
- ICT Brabant.

Het jaarplan 2005 bevat de volgende onderwerpen:

- Natuur- en landschapsoffensief. Het onderzoek richt zich op de vraag of aan alle noodzakelijke voorwaarden is voldaan om dit plan te realiseren. Het rapport wordt naar verwachting in januari 2006 aan PS aangeboden.
- Personenvervoer voor morgen. Nagegaan wordt of dit project op een efficiënte en effectieve wijze heeft bijgedragen aan de beoogde doelstellingen. Het rapport wordt naar verwachting in januari 2006 aan PS aangeboden.
- Hefboomwerking in het kader van het OV-netwerk Brabantstad/Brabantstadspoor. Het rapport wordt naar verwachting in januari 2006 aan PS aangeboden.
- ICT Brabant. Nagegaan wordt of het beleid doeltreffend was en welke rol de provincie daarin heeft gespeeld. Het rapport wordt naar verwachting in februari 2006 aan PS aangeboden.

In het jaarplan 2006 worden drie onderwerpen opgevoerd:

- Kadernota: aan welke noodzakelijke voorwaarden moet een kadernota voldoen wil deze enerzijds Provinciale Staten voldoende sturings- en controlemogelijkheden geven en anderzijds Gedeputeerde Staten voldoende ruimte om haar uitvoerende taak waar te kunnen maken?
- Bodemsaneringsbeleid: zijn er voldoende waarborgen dat de bodemsaneringsoperaties binnen de vastgestelde tijdshorizon, tegen zo gering mogelijke kosten en met de gewenste kwaliteit gerealiseerd worden?
- Een meta-evaluatie over alle tot dan toe door de Commissie voor Beleidsevaluatie onderzochte onderwerpen, waarbij ook aandacht wordt besteed aan het functioneren van de commissie.

Limburg

RAPPORTEURSCHAP

In navolging van de ervaringen die in Noord-Brabant zijn opgedaan met het rapporteurschap, is ook in Limburg een provinciale commissie ingesteld die bestaat uit leden van Provinciale Staten en onderzoek doet naar armoedebestrijding in Limburg.

COMMISSIE VOOR ONDERZOEK

De Commissie voor Onderzoek is in december 1999 ingesteld door Provinciale Staten, als een instrument om gestructureerd en onafhankelijk onderzoek te verrichten naar rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid van beleid.

Eind 2002 heeft de Commissie voor Onderzoek haar werkzaamheden geëvalueerd (Rapport Evaluatie werkzaamheden Commissie voor Onderzoek). Naar aanleiding daarvan heeft de Commissie besloten haar taken te beperken tot die van rekeningcommissie en adviescommissie ten behoeve van Provinciale Staten bij de voorbereiding van de programmering en de uitvoering van onderzoeken naar de doeltreffendheid van provinciaal beleid en de effectiviteit van ingezette middelen. Ook kan de commissie ongevraagd adviseren een onderzoek in te stellen naar de doeltreffendheid van het provinciaal beleid. Daarnaast werd besloten om, vooruitlopend op de instelling van een rekenkamer, een tijdelijke commissie van externe deskundigen in te stellen voor het doen van onderzoek naar de doeltreffendheid van het provinciaal beleid en de doelmatigheid van de ingezette provinciale middelen. Deze commissie is in 2002 ingesteld onder de naam Commissie voor Beleidsevaluatie. Zij heeft in juni 2004 een evaluatie gepubliceerd over de rapportage van Gedeputeerde Staten inzake het industriepark 'Swentibold'. Met de komst van de provinciale rekenkamer heeft de Commissie voor Beleidsevaluatie per 1 januari 2005 opgehouden te bestaan.

Recent onderzoek van de Commissie voor Onderzoek:

- Abb-MCG BV. Het betreft een onderzoek naar de betaling door de provincie van f. 300.000.- aan Abb-MCG BV voor de uitvoering van projecten in het kader van de ESF-4 regeling en naar de financiële en personele relaties tussen Abb-MCG BV en de provincie. Het rapport is op 15 maart 2002 behandeld door Provinciale Staten.
- Onderzoek naar de ontwikkelingsfase van het Monumentenhuis 1997-2002. Het betreft een feitenonderzoek naar de verantwoordelijkheden van de provincie en het Monumentenhuis in het kader van de subsidierelatie en naar de vraag hoe de relevante betrokken actoren zijn omgegaan met deze verantwoordelijkheden. Daarbij is gekeken naar bedrijfseconomische, financiële, juridische en procedurele aspecten van de subsidierelatie. Het rapport is op 7 november 2003, samen met de reactie van Gedeputeerde Staten daarop, behandeld door Provinciale Staten.
- Symbiose (vastgesteld 19 februari 2005): onderzoek naar de wijze waarop invulling is gegeven aan de in 1999 bepaalde doelstellingen. Dit om inzicht te krijgen in de vraag waarom Symbiose op 1 januari 2004 niet de zelfstandige marktorganisatie is geworden zoals beoogd.
- Het Limburgs Bureau voor Toerisme: onderzoek naar de wijze waarop actoren vanaf 2000 invulling hebben gegeven aan de provinciale doelstellingen rond het in 2003 opgeheven Bureau voor Toerisme. Het rapport is door PS vastgesteld op 19 februari 2005.

4.2 *Onderzoek door of vanwege Gedeputeerde Staten*

In gevolge ARTIKEL 217A van de Provinciewet dienen Gedeputeerde Staten periodiek onderzoek te verrichten naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door hen gevoerde bestuur. Provinciale Staten stellen bij verordening hier regels over vast. Gedeputeerde Staten brengen schriftelijk verslag uit aan Provinciale Staten van de resultaten van het periodiek onderzoek. Gedeputeerde Staten stellen de

rekenkamer tijdig op de hoogte van de onderzoeken die zij doen instellen en zenden haar een afschrift van het schriftelijk verslag.

Noord-Brabant

In februari 2004 hebben Provinciale Staten op grond van artikel 217a de 'Doelmatigheids- en doeltreffendheidsverordening provincie Noord-Brabant' vastgesteld. De wijze van onderzoek zal volgens deze verordening jaarlijks in een op te stellen onderzoeksplan ter behandeling aan de commissie Bestuur en Middelen (BM) worden voorgelegd. In het Onderzoeksplan 2005 zijn de volgende onderwerpen opgenomen:

- *Doelmatigheid*: onderzoek naar efficiency en taakvermindering. Het onderzoek is opgesplitst in twee fases: (1) een zelfanalyse naar de vraag welke taken met minder middelen ingezet kunnen worden en welke taken wellicht geschrapt kunnen worden, (2) een extern oordeel over de zelfanalyse.
- *Doeltreffendheid*: tussenevaluatie van het bestuursakkoord 2003-2007, monitoring van de uitvoering van de reconstructie van het landelijk gebied, met daaraan gekoppeld de vraag in hoeverre de reconstructiedoelstellingen worden bereikt; onderzoek naar de doeltreffendheid van het subsidie-instrumentarium in het kader van het project herontwerp subsidieprocessen.

Het onderzoeksplan 2006 zal naar verwachting in januari 2006 aan de commissie BM worden aangeboden. Mogelijke onderwerpen: vervolgonderzoek naar efficiency en taakvermindering; monitoring bestuursakkoord 2003-2007; inkoop-/aanbestedingsbeleid; rechtmatigheid

Limburg

Provinciale Staten hebben op 3 oktober 2003 de formele kaders vastgesteld voor het onderzoek ex artikel 217a van GS. Ingevolge het Besluit 'Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid Provincie Limburg 2003' leggen GS ieder jaar vóór 1 december een onderzoeksplan ter sondering voor aan de statencommissie voor Financiën en Algemene Zaken voor de in het erop volgende jaar te verrichten interne onderzoeken. Krachtens het zelfde Besluit rapporteren GS vervolgens in de bedrijfsvoeringsparagraaf van de begroting en de jaarstukken over de voortgang van de onderzoeken.

4.3 *Onderzoek in het kader van de reguliere bedrijfsvoering*

4.3.1 Aandachtspunten INTERNE CONTROLE

Noord-Brabant

Per 1 februari 2005 is een nieuwe functie 'concerncontroller' in het leven geroepen. De concerncontroller ressorteert onder de algemeen directeur. Hij verzorgt het toezicht op de beheersing van de prestaties van de directies, ontwikkelt de lange termijn strategische visie ten aanzien van de controle van de prestatiebeheersing van de organisatie en levert een bijdrage aan de strategische, interdisciplinaire beleidsontwikkeling, -adviesing en -uitvoering binnen de organisatie. De concrete taakopdracht van de concerncontroller is:

- het beoordelen en rapporteren en doen van aanbevelingen over de kwaliteit, betrouwbaarheid en volledigheid van de plannings- en verantwoordingsinformatie en
- het beoordelen en rapporteren en doen van aanbevelingen over de mate waarin in de organisatie rechtmatig, effectief en efficiënt handelen is gewaarborgd.

In 2005 heeft de concerncontroller onderzoeken ingesteld naar de processen rondom de Ruimte-voor-Ruimte regeling en de Jeugdzorg.

Aandachtspunten voor 2006 zijn:

- Bodemsanering (met name de consequenties van de wijziging van een primaire oriëntatie op VROM naar een eigen provinciale oriëntatie);
- Openbaar vervoer;
- Kettenmanagement: welke audits en welke sturingsmodellen zijn daarvoor het meest geëigend.

Limburg

Begin 2003 is in de ambtelijke organisatie de Unit Control opgericht. De Unit bestaat uit 2 controllers die onafhankelijk van de organisatie opereren. De Unit rapporteert aan Gedeputeerde Staten en de directie. In voorkomende gevallen worden ook werkzaamheden ten behoeve van Provinciale Staten verricht. In 2005 waren de activiteiten van de Unit geconcentreerd op twee onderwerpen:

- heroriëntatie subsidieproces;
- proces van opdrachtverlening.

De planning voor 2006 voorziet onder meer in specifieke aandacht voor het grondbeleid van de provincie.

Meer in het algemeen is er, met betrekking tot planning en control, uit een evaluatie van de integrale voortgangsrapportage 2005 gebleken dat er in de provinciale organisatie met name behoefte bestaat aan sturingsinformatie, die gefocust is op afwijkingen ten aanzien van de planning (=begroting). In 2006 zal deze afwijkingenrapportage voor het eerst opgenomen worden bij de presentatie van de voortgang van de begroting.

4.3.2 Aandachtspunten ACCOUNTANTSCONTROLE

In de MANAGEMENT LETTER doet de accountant verslag van zijn onderzoek naar de mate waarin de provincie haar bedrijfsvoering op orde heeft en focust zich daarbij met name op de risicoanalyse en het (financiële) beheer.

Noord-Brabant

Op 3 november 2004 heeft de accountant van de Provincie Noord-Brabant (Deloitte) de Managementletter 2004 uitgebracht. Het betreft een verslag van de bevindingen naar aanleiding van de interim-controle 2004. De accountant heeft de interim-controle uitgevoerd aan de hand van het controleplan 2004, dat tot stand is gekomen in overleg met een (tijdelijk) samengestelde commissie van vertegenwoordigers van Provinciale Staten, de gedeputeerde met de portefeuille Financiën en het ambtelijk management.

In het CONTROLEPLAN 2004 zijn de volgende bedrijfsprocessen geselecteerd voor de tussentijdse controle:

- Subsidieverstrekking/-besteding;
- Investerings;
- Kosten/inkopen;
- Opcenten op de hoofdsom van de motorrijtuigenbelasting en algemene uitkering;
- Overige opbrengsten;
- Debiteuren.

Overige onderwerpen die bij de tussentijdse controle aan bod zijn gekomen zijn:

- Follow-up managementletter 2003;
- Voorbereiding en invoering rechtmatigheidscontrole vanaf boekjaar 2004;
- Invoering risicomanagement;
- Voorbereiding invoering nieuwe verslaggevingsvoorschriften (Bbv);
- Het BTW-compensatiefonds;
- Europese subsidies
- Verbrede inzet SAP/R3

Ten aanzien van de voorbereiding en invoering van de rechtmatigheidscontrole, risico-management en de nieuwe verslaggevingsvoorschriften, het BTW-compensatiefonds en de verbrede inzet van SAP/R3 komt de accountant tot het oordeel 'toereikende beheersing'. Wat de Europese subsidies betreft is het oordeel van de accountant 'gedeeltelijk toereikende beheersing'.

Wat de bedrijfsprocessen betreft komt de accountant ten aanzien van de subsidieverlening en – besteding, investeringen, inkopen en debiteuren tot het oordeel 'gedeeltelijk toereikende beheersing' en ten aanzien van provinciale opcenten en algemene uitkering en overige opbrengsten tot het oordeel 'toereikende beheersing'.

Het controleplan 2005 meldt dat de volgende algemene en specifieke processen zijn geselecteerd voor de getrouwheidscontrole: jaarrekeningproces; personeelskosten; legesheffingen.

Limburg

In het intern controleplan 2005 van de externe accountant (PricewaterhouseCoopers) is 'rechtmatigheid' als apart controlegebied opgenomen. Het onderzoek van de jaarrekening 2004 leidde tot een goedkeurende verklaring inzake de getrouwheid. Voor wat betreft de rechtmatigheid was sprake van een oordeelonthouding. Overige opmerkingen van de accountant in zijn rapport van bevindingen over 2004 hebben betrekking op:

- het ontbreken van een informatiebeveiligingsbeleid en informatiebeveiligingsplannen;
- de afwezigheid van een gestructureerde aanpak inzake risicomanagement;
- het ontbreken van continue controle op de naleving van Europese aanbestedingsrichtlijnen;
- de afwezigheid van integrale waarborgmechanismen voor de expliciete naleving van rechtmatigheid met betrekking tot overige externe wetgeving en provinciale verordeningen.

4.3.3 BESTUURSRAPPORTAGES

Noord-Brabant

Eens in de vier maanden rapporteert het college van Gedeputeerde Staten over de stand van zaken met betrekking tot de begrotingsuitvoering. Deze viermaandelijke bestuursrapportages hebben het karakter van een afwijkingenrapportage. In een bijlage wordt de stand van zaken weergegeven van de uitvoering van actiepunten naar aanleiding van de managementletter.

Limburg

Ieder half jaar rapporteert het college van Gedeputeerde Staten over de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van het beleid zoals opgenomen in de programmabegroting. In de voortgangsrapportage over het eerste halfjaar 2005 zijn gesignaleerde knelpunten ten opzichte van de begroting 2005:

- het realiseren van 400 leerwerkplekken bij bedrijven;
- de relatie van consultatiebureaus en scholen met lokale welzijnsinstellingen en Bureau Jeugdzorg;
- de benodigde extra inspanningen om de doelstellingen met betrekking tot de verslavingszorg en zorgwekkende zorgmijders te behalen;
- het achterblijven van het aantal te realiseren product-markt-combinaties (plattelandseconomie) bij de verwachtingen;
- het achterblijven van extra te realiseren hectaren nieuwe natuur in particulier beheer;
- het niet afhandelen van één op de vier klachten binnen de wettelijke termijn;
- het niveau van uitgaven door eindbegunstigden van Europese programma's baart zorgen;
- de voortzetting van gesubsidieerde activiteiten van het gefailleerde Monumentenhuis.

Provinciale Staten hebben Gedeputeerde Staten verzocht om de bestuurskracht van de provincie Limburg te laten onderzoeken. Het doel van de bestuurskrachtmeting is een helder beeld te krijgen in hoeverre de provincie in staat is haar opgaven te realiseren. Onderzoeksvragen zijn:

- Wat zijn de belangrijkste opgaven van de provincie Limburg?
- Op welke wijze geeft de provincie invulling aan deze opgaven?
- Is de provincie in staat deze opgaven adequaat te vervullen?
- Welke problemen en verbeterpunten worden gesignaleerd?

Het onderzoek zal worden uitgevoerd door een onafhankelijke visitatiecommissie. Het eindrapport van de visitatiecommissie dient in november 2006 aan Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten te worden aangeboden. Inmiddels hebben Provinciale Staten op 14 oktober 2005 besloten tot een gewijzigd voorstel, waarin met name aandacht wordt gevraagd voor de positie en verantwoordelijkheden van Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten en de invulling van de visitatiecommissie.

4.4 EXTERN ONDERZOEK

Een substantieel deel van de provinciale taken is gekoppeld aan het Ministerie van VROM. Dat ministerie heeft een eigen inspectie, die toeziet op de naleving en handhaving van wetten, regels en beleidsnota's die vallen onder de verantwoordelijkheid van VROM. De Inspectie heeft recent een speciale, op de provincies toegesneden, onderzoeksmethodiek ontwikkeld. In de periode februari tot juni 2005 is een pilotproject bij de provincie Overijssel gehouden naar de uitvoering van VROM-taken die raken aan veiligheid. De ervaringen met de proef zijn dusdanig, dat de VROM-Inspectie besloten heeft alle provincies aan een dergelijk onderzoek te onderwerpen. Onder voorbehoud is daarvoor een planning gemaakt, waarbij Limburg in 2006 en Noord-Brabant in 2007 onderzocht gaan worden. De rekenkamer zal de uitkomsten van die onderzoeken betrekken bij haar eigen onderzoeksplanning.

5 De rekenkamer stelt zich ten doel om met haar onderzoeken een bijdrage te leveren aan de verhoging van de kwaliteit van het bestuur. Daartoe zal de rekenkamer systematisch aandacht schenken aan de mate waarin het provinciaal bestuur eerder gedane toezeggingen voor verbetering van haar presteren gestand doet. Dit onderdeel van het werk van de rekenkamer zal plaatsvinden in de vorm van MONITORING VAN TOEZEGGINGEN.

6 De provincie hanteert verschillende instrumenten om haar beleidsdoelstellingen te realiseren, zoals eigen beleidsinspanningen, de inzet van subsidies en het ondersteunen van op afstand geplaatste organisaties. In haar onderzoek zal de rekenkamer aandacht schenken aan deze VERSCHILLENDE BELEIDSINSTRUMENTEN. Daarbij zal, met name waar het op afstand geplaatst beleid betreft, de

aandacht in het bijzonder uitgaan naar aspecten van autorisatie, sturing, democratische controle en informatievoorziening richting Provinciale Staten.

7 De rekenkamer besteedt bijzonder aandacht aan de doorwerking van provinciaal beleid in de samenleving. Belangrijke informatiebronnen in dat verband vormen VRAGEN VAN LEDEN VAN PROVINCIALE STATEN en de beantwoording daarvan door GS, de BURGERJAARVERSLAGEN van de Commissaris van de Koningin, en PROVINCIALE MEDIA, zoals dagbladen (Brabants Dagblad, Eindhovens Dagblad, Nieuwsblad De Stem, de Gelderlander, de Limburger), radio en televisie (Omroep Brabant, L1).

Aandachtspunten Burgerjaarverslag Noord-Brabant:

- In 2004 hebben Gedeputeerde Staten een Kwaliteitshandvest vastgesteld, op grond waarvan de provincie zichzelf regels en normen oplegt voor haar dienstverlening. Er worden voortgangsrapportages samengesteld over de implementatie van het handvest.
- De Commissaris meldt in het Jaarverslag 2004 dat op het gebied van het provinciale communicatiebeleid nog veel valt te verbeteren.
- Provinciale diensten dienen bij het formuleren en uitvoeren van beleid rekening te houden met burgerparticipatie en het informeren van burgers. Naar de mening van de Commissaris wordt daar wisselend invulling aan gegeven. In veel gevallen ontbreekt aandacht voor burgerparticipatie

Aandachtspunt Burgerjaarverslag Limburg:

- De Commissaris maakt opmerkingen over de kwaliteit van de dienstverlening door de Provincie. Hij vraagt met name aandacht voor overschrijdingen die zich voordoen bij besluiten over subsidieverzoeken, de afgifte van verklaringen van geen bezwaar en het verlenen van ontheffingen.

8 Veel beleid komt tot stand in relatie met de Europese Unie. Daarom zal de rekenkamer bij haar onderzoeksplanning ook een oriëntatie op Europa en Europese regelgeving betrekken en waar nodig aandacht schenken aan de deelname in EUROPESE PROGRAMMA'S, die in belang toenemen en waarmee een substantiële hoeveelheid geld gemoeid gaat.

9 De rekenkamer besteedt aandacht aan het 'presteren' en het 'functioneren' van het provinciaal bestuur. Aangesloten wordt bij de begripsomschrijving van GOED OPENBAAR BESTUUR, zoals die door de Verenigde Naties wordt gehanteerd. In die omschrijving staan acht kenmerken centraal: onpartijdig en open; rechtszeker; participatief; gericht op draagvlak en consensus; vraaggericht (responsief); effectief en efficiënt; legt publieke verantwoording af (accountable); transparant. In het verlengde van de Algemene Rekenkamer rekent de Provinciale Rekenkamer Noord-Brabant en Limburg de volgende vier aspecten van goed openbaar bestuur in ieder geval tot haar domein: transparantie, publieke verantwoording, effectiviteit en efficiëntie en vraaggerichtheid. Deze aspecten kunnen worden vertaald in twee pijlers: VERANTWOORDING EN TOEZICHT en AANSLUITING VAN BELEID EN UITVOERING. Deze pijlers zijn vaste aandachtspunten bij de onderzoeken van de rekenkamer.

10 De onderzoeksplanning van de rekenkamer strekt zich uit over meerdere jaren. Het kiezen van het juiste moment van onderzoek is strategisch bijzonder belangrijk. De rekenkamer kan bij het kiezen van het meest geschikte moment voor een onderzoek rekening houden met een aantal omstandigheden:

- het al dan niet in ontwikkeling zijn van organisaties en het beleid dat zij uitvoeren;
- de uitvoering van andere onderzoeken en evaluaties en de implementatie van daarop gebaseerde aanbevelingen;

- het tijdspectief dat verbonden wordt aan bepaalde beleidsinspanningen en beleidsprestaties;
- de beleidscycli die gehanteerd worden;
- recente ontwikkelingen en nieuwe inzichten omtrent het thema;
- de maatschappelijke en politieke actualiteit van een onderwerp.

De rekenkamer onderhoudt een GROSLIJST van onderwerpen, die op termijn van belang kunnen zijn om nader te worden onderzocht. Deze groslijst is dynamisch van karakter.

11 De rekenkamer wil in de bestuursperiode 2005-2010 in haar onderzoeksplanning door middel van SPREIDING VAN ONDERZOEK in evenredigheid aandacht besteden aan de verschillende onderzoeksaspecten, zoals hiervoor aangegeven. Ook zal zoveel mogelijk een spreiding over inhoudelijke beleidsvelden plaatsvinden.

12 De rekenkamer stelt zich voor om in 2005-2006 in ieder geval onderzoek in te stellen naar de volgende onderwerpen:

Noord-Brabant + Limburg

- * META-EVALUATIE (zie bijlage 1)
- * APPARAATSKOSTEN (zie bijlage 2)
- * VEILIGHEID (zie bijlage 3)

Limburg

- * LIMBURGSE 'HUIZEN' (zie bijlage 4)

META-EVALUATIE

In het kader van beleidsontwikkeling en (verbetering van) beleidsuitvoering worden jaarlijks, zowel binnen de provincie Limburg als Noord-Brabant, in opdracht van Gedeputeerde Staten tal van onderzoeken verricht. Een eerste inventarisatie heeft duidelijk gemaakt dat deze onderzoeken uiteenlopen van structurele (beleids)evaluaties binnen de verschillende terreinen waarop de provincie werkzaam is, tot ad hoc onderzoeken, bijvoorbeeld naar aanleiding van een incident of vragen vanuit Provinciale Staten. In de praktijk doen Gedeputeerde Staten voor de uitvoering van de onderzoeken zowel een beroep op het ambtelijk apparaat van de provincie als op externe partijen (commerciële en niet commerciële advies- en onderzoeksbureaus, externe deskundigen).

In principe vormt het (laten) verrichten van onderzoek voor Gedeputeerde Staten een instrument dat zij kunnen inzetten ter ondersteuning/verbetering van de kwaliteit van de uitvoering van hun taken (beleidsontwikkeling en beleidsuitvoering). Sinds de invoering van het duale bestel zijn Gedeputeerde Staten in ieder geval verplicht periodiek onderzoek te verrichten naar de doeltreffendheid (in hoeverre worden beoogde effecten van beleid daadwerkelijk behaald) en doelmatigheid (wordt de juiste hoeveelheid middelen ingezet voor het bereiken van de resultaten) van het door hen gevoerde bestuur. Buiten deze plicht zijn ze vrij zelf te bepalen wat voor (overige soorten) onderzoek zij willen (laten) instellen.

De Rekenkamer Noord-Brabant en Limburg stelt zich ten doel met haar onderzoeken een bijdrage te leveren aan de verhoging van de kwaliteit van het provinciaal bestuur. Met het oog daarop acht zij het onder meer van belang systematisch na te gaan of en hoe het provinciaal bestuur gebruik maakt van het instrument onderzoek ter verbetering van haar presteren. De rekenkamer vat dit onderdeel van haar werk samen onder de noemer ‘meta-evaluatie van eerder uitgevoerd onderzoek’.

Aanpak*1) Opstellen normenkader*

Om bovenstaande vraag te kunnen beantwoorden dienen de kwaliteit van het product en het proces van de door Gedeputeerde Staten ingestelde onderzoeken en de benutting daarvan te worden beoordeeld. Deze beoordeling vindt plaats door te toetsen of de uitgevoerde onderzoeken op de betreffende aspecten (product, proces en benutting) voldoen aan de (algemeen aanvaardbare) eisen en randvoorwaarden die daaraan worden gesteld. Deze eisen en randvoorwaarden vormen tezamen het normen- of toetsingskader voor de meta-evaluatie¹.

Bij het beoordelen van de kwaliteit van het product van onderzoek gaat het om de vraag of het onderzoek in technische zin goed is uitgevoerd. Voorbeelden van eisen zijn in dit geval:

- Er is sprake van een onderzoeksprobleemstelling/-doelstelling en deze is uitgewerkt in onderzoeksvragen;
- bij uitbesteding van het onderzoek is sprake van een heldere opdrachtformulering die aansluit bij de onderzoeksprobleemstelling/-doelstelling en de onderzoeksvragen;

¹ Voor het opstellen van het normen-/toetsingskader sluit de rekenkamer aan bij de eisen zoals die onder meer geformuleerd zijn in de *Regeling Prestatiegegevens en Evaluatieonderzoek Rijksoverheid* (RPE) en in de *Handleiding Metaonderzoek* van de Algemene Rekenkamer (2003).

- begrippen worden op de juiste manier geoperationaliseerd;
- de te hanteren onderzoeksmethode wordt beargumenteerd gekozen;
- de te onderzoeken eenheden zijn op adequate wijze geselecteerd en verzameld;
- er wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van onafhankelijke gegevensbronnen;
- de informatie die het onderzoek oplevert is in overeenstemming met de werkelijkheid;
- het gebruiksdoel is van tevoren aangegeven;
- de opdrachtformulering sluit aan bij het gebruiksdoel;
- De conclusies en/of aanbevelingen sluiten aan bij het gebruiksdoel.

Bij het beoordelen van het proces wordt nagegaan of het onderzoek op een efficiënte, zorgvuldige en controleerbare wijze is uitgevoerd. Voorbeelden van proceseisen zijn:

- Er is sprake van formele kwaliteitswaarborgen;
- informatie wordt vertrouwelijk behandeld;
- onderzochten worden zo volledig mogelijk geïnformeerd;
- de probleemstelling wordt volledig beantwoord;
- de beoogde doorlooptijd en geplande kosten worden gerealiseerd;
- het verloop van het onderzoeksproces is eenvoudig reconstrueerbaar;
- verificatie van de onderzoeksbevindingen is mogelijk.

Bij het beoordelen van de benutting tenslotte, wordt nagegaan in hoeverre het onderzoek in feite gebruikt wordt door de opdrachtgever. Voorbeelden van benuttingeisen zijn:

- De juiste personen moeten tijdig de uitkomsten van het onderzoek ontvangen;
- het bevoegd gezag moet tijdig een besluit nemen over de vraag of men al dan niet iets gaat doen met de uitkomsten van het onderzoek;
- eventuele acties naar aanleiding van het onderzoek moeten worden gecommuniceerd aan de betrokkenen.

2) Beoordelen uitgevoerde onderzoeken

Het doel dat de rekenkamer nastreeft met de meta-evaluatie is het stimuleren van een zo hoog mogelijke kwaliteit, bruikbaarheid en benutting van ingesteld onderzoek. Bij het rekenkameronderzoek zullen alleen die onderzoeken worden betrokken die in de huidige collegeperiode zijn verricht (juli 2003 tot en met december 2005).

Om tot een selectie van onderzoeken te komen heeft de rekenkamer eerst geïnventariseerd te worden welke relevante onderzoeken in deze periode in opdracht van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant en Limburg zijn verricht. Gezien de grote variëteit aan onderzoeken die binnen de provincies Limburg en Noord-Brabant plaatsvinden, heeft de rekenkamer hiervoor nadere selectiecriteria geformuleerd. Deze criteria hebben betrekking op: de classificatie die GS zelf hanteren; de aanwezigheid van een beleidscomponent, met andere woorden of het een onderzoek betreft dat GS willen gebruiken om hun beleid te (laten) toetsen en waar nodig bij te stellen. Dat betekent dat meer technisch georiënteerde metingen daarom niet in de steekproef zullen worden opgenomen; de omvang (tijd, geld) van het onderzoek; een zekere spreiding over programma's en provinciale diensten. De rekenkamer streeft een dusdanige selectie na dat ook naar de mening van de provincie hiermee een goed inzicht kan worden verkregen in de wijze waarop het onderzoek als instrument wordt gehanteerd.

3) Aanbevelingen

Tot slot wordt bekeken of de uitkomsten van de beoordeling van de onderzoeken aanleiding geven tot het doen van aanbevelingen om de kwaliteit, bruikbaarheid en benutting van het instrument onderzoek te verbeteren.

APPARAATSKOSTEN

Apparaatskosten zijn kosten die gemaakt worden om de provinciale programma's te kunnen uitvoeren en de daarin omschreven producten te kunnen realiseren. Ze worden verdeeld in directe en indirecte kosten. Directe apparaatskosten worden geacht op de werkplek ten behoeve van het begrotingsproduct te worden gemaakt (zoals salarissen en reis- en verblijfskosten van medewerkers van de betrokken beleidsdirecties). Indirecte apparaatskosten zijn elders gemaakte kosten die kunnen worden verdeeld over de verschillende producten (bijvoorbeeld kosten van ondersteunende afdelingen, huisvesting, financiën, automatisering e.d.)

Apparaatskosten maken een substantieel deel uit van de provinciale begroting. In de jaarrekening 2004 van de provincie Noord-Brabant is een bedrag van € 110 mln. aan apparaatskosten opgenomen. Op een totaal van ruim € 740 mln. komt dat neer op 15%. Voor de provincie Limburg bedroegen de apparaatskosten in 2004 € 70 mln. op een totaal van ruim € 304 mln., ofwel 23%.

In het verleden zijn op diverse momenten door Provinciale Staten van Noord-Brabant vragen gesteld over apparaatskosten. De vragen hadden betrekking op: de hoogte van de apparaatskosten; het aantal wijzigingen tussen de oorspronkelijke begroting en de uiteindelijke jaarrekening; de met die wijzigingen gemoeide bedragen; de daarbij verschaft uitleg en verantwoording; de systematiek van toewijzen van apparaatskosten; de inzichtelijkheid ervan met het oog op de kaderstellende en controlerende rol van PS; de hoogte van het autorisatieniveau. Ook de accountant heeft in zijn managementletter naar aanleiding van de controle van de jaarrekening 2004 opmerkingen over het onderwerp gemaakt.

In de vergadering van de statencommissie Bestuur en Middelen (BM) van Noord-Brabant van 10 juni 2005 zijn bij de behandeling van de 7^e begrotingswijziging 2005 opnieuw vragen gesteld over de apparaatskosten. Aanleiding daarvoor vormde het feit dat bij die begrotingswijziging € 37,3 mln. aan apparaatskosten (op een totaal van € 112,5 mln, ofwel eenderde van het totaal) anders verdeeld werd over de productgroepen in de begroting. In de vergadering van de statencommissie BM van 28 oktober 2005 was er brede instemming voor de conclusie dat er weliswaar veel cijfermateriaal voorhanden is, maar dat een goed inzicht in de samenstelling van de apparaatskosten in feite ontbreekt. Er werd geconcludeerd, dat er bij het vaststellen van de begroting blijkbaar onvoldoende betrouwbare informatie voorhanden is om een goede inschatting van de (verdeling van de) apparaatskosten te maken. Dat heeft consequenties voor sturing en beheersing.

Ook in Limburg is aandacht gevraagd voor de apparaatskosten. In het coalitie-akkoord 2003-2007 is voorzien dat de apparaatskosten kritisch zullen worden bezien op effectiviteit en efficiency. De rekenkamer zal de uitkomsten hiervan zo mogelijk betrekken bij haar onderzoek.

Het onderzoek van de rekenkamer bestaat uit twee delen. Het eerste deel bevat een analyse van de ontwikkeling van de apparaatskosten voor Noord-Brabant en Limburg voor de jaren 2002 tot en met 2005. Daarbij zal in ieder geval inzicht worden gegeven in:

- confrontatie tussen primitieve begroting en jaarrekening. De primitieve begroting is de begroting zoals die door Provinciale Staten wordt vastgesteld voorafgaand aan het begrotingsjaar. De vergelijking tussen de primitieve begroting en jaarrekening levert, in

- meerjarenperspectief, indicaties op over de kwaliteit van de begrotingsramingen en het begrotingsproces;
- confrontatie tussen de primitieve en dynamische begroting. De dynamische begroting is de begroting, waarin alle door Provinciale Staten geautoriseerde begrotingswijzigingen zijn verwerkt. De vergelijking tussen de primitieve en dynamische begroting biedt inzicht in het aantal, de omvang en de aard van de begrotingswijzigingen en de gevolgde toewijzingsystematiek, de begrotingsprocedure en besluitvorming;
 - toewijzing naar directe en indirecte apparaatskosten;
 - een analyse van de informatieverschaffing aan Provinciale Staten over de apparaatskosten en de daarmee samenhangende begrotingswijzigingen. Daarbij zal in het bijzonder aandacht worden besteed aan de vraag op welke wijze en op welk niveau de autorisatie plaatsvindt.

In het tweede deel van het onderzoek zal de rekenkamer meer specifiek ingaan op dit laatste aandachtspunt. Doel van de rekenkamer is het leveren van een bijdrage aan de ontwikkeling van een presentatie van apparaatskosten die Provinciale Staten in staat stelt op hoofdlijnen invulling te geven aan haar kaderstellende en controlerende rol. In dat verband zijn voor de rekenkamer 'transparantie' en 'publieke verantwoording, als aspecten van goed openbaar bestuur, belangrijk.

WET KWALITEITSBEVORDERING RAMPENBESTRIJDING

De zorg voor een veilige woon-, leef en werkomgeving is één van de kerntaken van de overheid en raakt rechtstreeks aan het welzijn van de burger. Het begrip veiligheid is overigens zeer ruim. In het Integraal Veiligheidsprogramma (1999) omschrijft het kabinet veiligheid als: “het aanwezig zijn van een zekere mate van ordening en rust in het publieke domein en van bescherming van leven, gezondheid en goederen tegen acute of dreigende aantastingen”. Veiligheid speelt op allerlei beleidsterreinen, zoals verkeer, water en ruimtelijke ordening. Ook is sprake van verschillende ‘soorten’ veiligheid: sociale veiligheid, fysieke veiligheid, externe veiligheid. De afgelopen jaren is er meer aandacht gekomen voor integraal veiligheidsbeleid, dat wil zeggen een “concrete probleemgerichte aanpak door alle betrokken partijen, onder regie van het openbaar bestuur, met aandacht voor alle schakels van de veiligheidsketen, van het bestrijden van onveiligheid naar het voorkomen en beter beheersen”. De veiligheidsketen wordt daarbij geacht uit de volgende schakels te bestaan: pro-actie, preventie, preparatie, repressie en nazorg.

Wat veiligheid betreft heeft de provincie een aantal wettelijke taken op het terrein van: openbare orde en veiligheid; externe veiligheid en milieu; verkeersveiligheid en wegen en kanalen; waterveiligheid en waterbeleid; sociale veiligheid; jeugdzorg.

Een aantal provinciale veiligheidstaken vloeit voort uit de wet Kwaliteitsbevordering Rampenbestrijding (Wkr), die op 1 juli 2004 in werking is getreden. Deze wet heeft tot doel het verbeteren van de kwaliteit van de voorbereiding op de rampenbestrijding. Gedeputeerde Staten hebben in dat verband onder meer als taak om een provinciale risicokaart te maken en te beheren. Alle provincies moeten in 2006 beschikken over een dergelijke risicokaart, die gebaseerd is op een landelijk afgesproken model. De rekenkamer zal in 2006 nagaan of in Noord-Brabant en Limburg aan de gestelde eisen is voldaan en op welke wijze daaraan invulling is gegeven.

De provincie heeft daarnaast een belangrijke rol in het toezicht op de gemeentelijke rampenplannen en rampbestrijdingsplannen. Met de inwerkingtreding van de wet Kwaliteitsbevordering Rampenbestrijding geldt dit ook voor het regionale beheersplan (een meerjarig multidisciplinair beleidsplan) en de organisatieplannen. De commissaris van de Koningin ziet toe op rampbestrijdingsplannen en op de uitvoering van het regionale beheersplan. Gedeputeerde Staten houden toezicht op het gemeentelijke rampenplan en het regionale beheersplan. Het toezicht gebeurt aan de hand van de provinciale toetsingskaders, gebaseerd op het Besluit Kwaliteitscriteria Planvorming Rampenbestrijding, dat tegelijk met de Wkr op 1 juli 2004 in werking is getreden. De commissaris van de Koningin en Gedeputeerde Staten toetsen de plannen en kunnen wijzigingsvoorstellen doen. Indien onvoldoende voortgang wordt geboekt met de uitvoering van de maatregelen die in het regionaal beheersplan staan, kan de commissaris van de Koningin eventueel een aanwijzing geven. De commissaris van de Koningin rapporteert jaarlijks aan de minister van BZK over de stand van zaken met betrekking tot de rampenbestrijding en de voorbereiding daarop.

Gemeenten, regio's en provincies hadden tot 1 juli 2005 de tijd om hun bestaande plannen aan te passen aan de nieuwe wettelijke eisen en om de nieuwe regionale plannen op te stellen. De provincies krijgen daarna zes maanden de tijd om de gemeentelijke en regionale plannen te toetsen. Daarna geldt een termijn van drie maanden tussen vaststelling en toetsing. De eerste bestuurlijke rapportage van de regio's diende op 1 juli 2005 te zijn uitgebracht aan de commissaris van de Koningin.

De rekenkamer stelt in 2006 een onderzoek in naar de wijze waarop de provincies Noord-Brabant en Limburg invulling hebben gegeven aan de eisen die voortvloeien uit de wet Kwaliteitsbevordering Rampenbestrijding en de daarbij behorende toetsingskaders. Speciale aandacht zal worden gegeven aan de gevolgde systematiek van toetsen en aan de toepassing en handhaving van het normenkader dat de provincies daarbij gebruiken. Daarnaast zal de rekenkamer ingaan op de aanwezigheid van de noodzakelijke middelen (personeel, materieel) voor het vervullen van de taken die voortvloeien uit de Wkr.

LIMBURGSE HUIZEN

In november 1999 besloten Provinciale Staten van Limburg tot de inrichting van resourcecentra of 'Huizen' met als doel:

- de vergroting van het maatschappelijk effect van het budget dat bestemd is voor de steunfunctie op het terrein van welzijn, zorg en cultuur in aansluiting op het beleidskader sociale ontwikkeling;
- de bevordering van de ontwikkeling van Symbiose tot een zelfstandige welzijnsonderneming onder gelijktijdige en gefaseerde afbouw van de gedwongen winkelnering van (samenwerkingsvormen van) maatschappelijke organisaties én de provincie einde 2003.

Voor de financiering van de Huizen werd geput uit het voormalige basisdeel van Symbiose dat hiertoe werd overgeheveld naar de Huizen. In 1997 was al het Monumentenhuis opgericht. Vanaf 2000 startten respectievelijk het Huis voor de Sport (2002), het Huis voor de Zorg (2003), het Centrum voor de Amateurkunsten - nu Huis voor de Kunsten - (2003) en het Bibliotheekhuis (2004).

In de achterliggende periode is er veel aandacht, in de media en in verschillende gremia in het provinciehuis, geweest voor wat inmiddels de problematiek van de Huizen wordt genoemd. De problematiek heeft betrekking op onderwerpen als marktwerking, gedwongen winkelnering, het vermogen van instellingen om 'op eigen benen' te staan, vraagsturing en de relatie tussen de provincie als subsidiegever en de Huizen.

De Commissie voor Onderzoek onderzocht de situatie rond Symbiose (zie ook paragraaf 4.1).

Op 9 september 2005 stond het onderwerp op de agenda van de statencommissie voor Financiën en Algemene Zaken en op 28 oktober 2005 discussieerde de commissie Welzijn, Zorg en Cultuur over de Huizen.

In een brief van 6 september 2005 aan de statencommissie voor Welzijn, Zorg en Cultuur schetsen Gedeputeerde Staten de bredere context waarin de oprichting van de huizen geplaatst dient te worden: "Het stimuleren van de ontwikkeling van resourcecentra c.q. huizen paste (en past) in het streven de directe zeggenschap van de vraagzijde over de beschikbare middelen te vergroten door participatie van aangesloten organisaties".

In vogelvlucht is de stand van zaken met betrekking tot de Huizen als volgt.

1 Monumentenhuis

Per 12 januari 2005 vond een juridische scheiding plaats tussen de *publieke* Stichting Monumentenhuis Limburg en de *private* Adviesgroep voor Cultuurhistorie en Welstand BV. Beiden ressorteerden vanaf die datum onder de koepel van de Stichting Centrum voor Ruimtelijke Kwaliteit

De taken van het Monumentenhuis waren:

- facilitaire dienstverlening aan particuliere monumentenorganisaties (gesubsidieerde taak in het kader van het autonome provinciale beleid)
- faciliteren van het steunpunt van de Rijksdienst voor de Monumentenzorg (gesubsidieerde taak in het kader van het autonome provinciale beleid alsmede het rijkscultuurbeleid)
- dienstverlening gericht op de Limburgse gemeenten bij de uitvoering van het decentrale monumentenbeleid (private taak, sinds 12 januari 2005 ondergebracht bij de Adviesgroep voor Cultuurhistorie en Welstand BV)

De Stichting Monumentenhuis Limburg telde 7 personeelsleden (5,73fte): 5 consultants, 1,1 secretariaal medewerker en 1 manager. De medewerkers, op wie de CAO Welzijn van toepassing was, waren voor onbepaalde tijd in dienst van het Huis.

De Stichting Monumentenhuis Limburg leed over 2003 een verlies van € 88.924 en over 2004 een verlies van € 179.790. Op 8 juni 2005 heeft de Rechtbank Roermond het faillissement uitgesproken van de Stichting Monumentenhuis Limburg. In een brief van 28 juni 2005 aan PS geeft gedeputeerde mw. Wolfs aan dat er geen doorstart mogelijk was, waarna de werkzaamheden van de Stichting Monumentenhuis Limburg met onmiddellijke ingang gestaakt werden. In het faillissementsverslag van 22 juli 2005 voert de curator diverse oorzaken voor het faillissement aan: de oude ballast van de Stichting Monumentenhuis Limburg, een financiering/subsidiëring die niet strookte met het kostenpatroon, een grote achterstand bij het opzetten en inrichten van de financiële administratie.

2 *Huis voor de Sport*

Het Huis voor de Sport Limburg is een provinciale kennis-, advies- en ondersteuningsorganisatie voor sport en bewegen met het uiteindelijke doel “zoveel mogelijk mensen in beweging te krijgen en te houden”. Het is de centrale schakel binnen de Limburgse wereld van sport en bewegen. Waar topsport en breedtesport elkaar raken, wordt samengewerkt met het Olympisch steunpunt, waarbij het Huis voor de Sport zich richt op de breedtesport. Het Huis voor de Sport telt 17 medewerkers (13,82 fte.), op wie de CAO Sport van toepassing is; 8 medewerkers zijn voor bepaalde tijd in dienst. Naast de provincie Limburg zijn het NOC*NSF, het Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen, Leeuwenborg Opleidingen en de Vereniging Limburgse Gemeenten ‘founders’ van deze sportorganisatie.

De coördinatie en regierol van het Huis voor de Sport Limburg bestaat o.a. uit: de uitvoering van de provinciale breedtesportimpuls; sport onder de aandacht te brengen bij de Limburgse gemeenten; ondersteuning van sportverenigingen; stimuleren en faciliteren van sport en bewegen voor 50+ de organisatie van het Limburgs Sportgala; de verbetering van de infrastructuur van de gehandicaptensport en vrijwilligersorganisaties op het terrein van sport.

De begroting voor 2005 bedraagt € 1.306.903, waarvan opgebracht door subsidie provincie € 825.238. Het betreft een autonome provinciale taak.

3 *Huis voor de Zorg*

De Stichting Huis voor de Zorg is een netwerkorganisatie die werd opgericht op 23 december 2002. De oprichting geschiedde door de netwerkleden: het Samenwerkingsverband van Oudergroeperingen van mensen met een verstandelijke handicap in Limburg (SOL); de Federatie van Gehandicaptenorganisaties in Limburg (FGL); de Vereniging van Patiënten- en Consumentenorganisaties in Limburg (PCL); LOC, het Provinciaal Platform GGZ-Zorgvragers Limburg; de ouderenbonden KBO, ANBO en PCOB; het Platform Allochtone Zorgvragers (PAZ). Blijkens het Jaarverslag over 2004 positioneert het Huis voor de Zorg zich als een onafhankelijke organisatie die zich inzet voor zorgvragers in Limburg.

De begroting 2005 van het Huis voor de Zorg toont aan de batenkant een reguliere subsidie van de provincie van € 1.745.000 plus € 178.000 aan provinciale projectsubsidies. De totale baten van het Huis voor 2005 werden geraamd op € 2.244.000.

Uit het Jaarverslag 2004: “Het Huis voor de Zorg is gezien haar ontstaansgeschiedenis niet in de gelegenheid geweest haar personeel zelf te werven; de meeste personeelsleden zijn overgenomen van rechtsvoorgangers. Daarnaast zijn van deze rechtsvoorgangers activiteiten en financiële verplichtingen overgenomen en is de stichting bij de start niet uitgerust met en beginkapitaal om onvoorziene zaken op te vangen. Door een samenloop van omstandigheden heeft de stichting in 2004 een aanzienlijk

verlies geleden. Deels is dit verlies terug te voeren op incidentele zaken, zoals verlies van een rechtszaak, aangespannen met en personeelslid, deels door arbitrage van de Provincie Limburg inzake een geschil met een rechtsvoorganger van het Huis voor de Zorg, deels door niet begrote maar wel noodzakelijke kostenoverschrijdingen, deels door niet juiste aannames in de opdrachtersfeer en daarmee verbonden beslissingen ten aanzien van de aanname van tijdelijk en vast personeel. Voorts is er, mede in verband met het voorgaande, sprake van te hoge (personele) uitgaven in 2005 en volgende jaren, zoals blijkt uit de intern opgestelde meerjarenramingen tot en met 2007 bij ongewijzigd beleid". Het totaal aantal fte's in dienst van het Huis voor de Zorg is 31,5, waarvan 29 vast.

4 *Huis voor de Kunsten*

Volgens de Statuten stelt de Stichting zich primair ten doel de ontwikkeling, bevordering en ondersteuning van de amateurkunsten in Limburg. Het is een provinciaal werkende instelling, die zich in overwegende mate ten doel stelt "zonder winstoogmerk, lessen, cursussen en/of projecten te (doen) verzorgen op het terrein van de muzikale, dramatische, beeldende, audiovisuele, museale, dansante en literaire vorming". De personeelsformatie bedraagt 17,45 fte., verdeeld over 22 medewerkers, die onder de CAO Welzijn vallen.

5 *Bibliotheekhuis*

Het Bibliotheekhuis is opgericht 1 september 2004 en heeft tot taak het faciliteren van bibliotheken in hun dagelijkse werkzaamheden zoals o.a. ICT-ondersteuning, directievoering, administratie, personele zaken en innovatie met betrekking tot de brede bibliotheekvernieuwing zoals die landelijk is ingezet en provinciaal is onderschreven. Het bibliotheekhuis functioneert sinds 1 september 2004 als zelfstandige stichting. Het personeel dat in dienst is van het Bibliotheekhuis (36,1 fte.) volgt de eigen CAO voor bibliotheken. In juli 2005 is een nieuw bedrijfsplan vastgesteld, waarin de missie/visie en diensten en producten zijn vastgelegd. Het bibliotheekhuis ontvangt in 2005 een reguliere subsidie van de provincie van € 1.762.000

De rekenkamer stelt een onderzoek in langs de volgende lijnen:

- 1 Welke opmerkingen kunnen gemaakt worden over de besluitvorming die leidde tot de oprichting van de 'Huizen'? Was er een helder beeld van de maatschappelijke effecten die er vóór de oprichting van de Huizen werden gerealiseerd?
- 2 Zijn de prestaties gerealiseerd, waarover de gedeputeerde in haar brief van 6 september 2005 spreekt: "Naar verwachting zullen alle huizen in 2006 een sluitende exploitatie kennen en een werkplan dat aansluit bij de vraag en bovendien smart en resultaatgericht is ingevuld". De volgende elementen kunnen in dat verband in de tweede helft van 2006 onderzocht worden:
 - * Is er inderdaad sprake van een sluitende exploitatie?
 - * Zijn er werkplannen?
 - * Sluiten de werkplannen aan bij de vraag? Hoe is de 'vraag' tot stand gekomen?
 - * Zijn de werkplannen smart en resultaatgericht ingevuld?
- 3 Een zoekslag of de beoogde verbetering daadwerkelijk is bereikt

Achterliggende onderzoeksvragen hebben betrekking op (de totstandkoming van) afspraken tussen provincie en de Huizen over de te leveren prestaties; de sturing en beheersing daarop door GS en PS, ieder vanuit hun eigen rol en verantwoordelijkheid. In dat verband zijn in verschillende

statencommissies opmerkingen gemaakt over de door GS geleverde bestuursrapportages. De rekenkamer beoogt met haar rapport een bijdrage te leveren aan een principiële discussie in de Staten over hoe zij om wensen te gaan met op afstand geplaatste instellingen (onderscheid publiek/privaat) en met afrekenbaarheid van de prestaties van die instellingen.